

NÁZEV MATERIÁLU	Podněty a komentáře Svazu průmyslu a dopravy České republiky k Akčnímu plánu pro elektrifikaci k využití do připravované rámcové pozice ČR
Č. J.	58/2026
DATUM ZPRACOVÁNÍ	14. 8. 2026
KONTAKTNÍ OSOBA	Antonín Heralecký
TELEFON	703 154 238
E-MAIL	aheralecky@spcr.cz

Obecné hodnocení Akčního plánu

Svaz průmyslu a dopravy ČR (SP ČR) podporuje cíl urychlení elektrifikace evropské ekonomiky jako významného nástroje dekarbonizace, posilování energetické bezpečnosti a konkurenceschopnosti evropského průmyslu. Současně však považuje za nezbytné, aby tempo a rozsah elektrifikace vycházely z reálných technologických, ekonomických a infrastrukturních možností členských států a jednotlivých průmyslových odvětví. Akční plán by neměl vytvářet tlak na elektrifikaci tam, kde může být z technického, energetického nebo ekonomického hlediska vhodnější využití jiných technologií. Evropská politika by měla být založena na technologické neutralitě, respektu k národním podmínkám a důrazu na dosažení emisních cílů při zachování konkurenceschopnosti evropského hospodářství.

V členských státech EU existuje mnoho překážek rozvoje elektrifikace – jde zejména o vysoké ceny energie, nedostatečnou infrastrukturu vyžadující nákladné investice nebo zdlouhavé povolenací procesy. Akční plán řadu z těchto překážek správně identifikuje, navrhovaná opatření jsou však často nedostatečná vzhledem k rozsahu těchto výzev a navrhované cíle působí ambiciózněji, než odpovídá současným podmínkám evropské ekonomiky a energetiky.

Indikativní cíl elektrifikace 46 % do roku 2040

SP ČR považuje navržený indikativní cíl elektrifikace ve výši 46 % do roku 2040 za mimořádně ambiciózní. Za posledních 15 let byl nárůst elektrifikace v EU pouze cca 2 % (zhruba z 21 % v roce 2010 na 23 % v roce 2025). Evropská komise chce tedy během příštích 15 let úroveň elektrifikace zdvojnásobit a dosáhnout tak přibližně desetinásobného tempa elektrifikace ve srovnání s předchozími 15 lety. Takový skok neodpovídá reálným investičním cyklům v těžkém průmyslu, stavebnictví ani tempu obměny vozového parku.

Je pozitivní, že se jedná o cíl indikativní a že jeho případnému legislativnímu zakotvení bude podle Evropské komise předcházet podrobné posouzení dopadů. Toto posouzení by mělo vycházet z realistických předpokladů týkajících se rozvoje výrobních zdrojů, přenosových a distribučních sítí, finančních možností domácností a podniků i technologické připravenosti jednotlivých sektorů.

Je na zvážení, zda není účelnější mít stanoven cíl pouze v oblasti snižování emisí CO₂, protože pro jeho splnění bude muset být nasazeno nepochybně celé portfolio opatření a ve výsledku také k elektrifikaci povede. Hromadění odvětvových cílů a regulačních požadavků může zvýšit složitost, administrativní zátěž a riziko překrývání opatření. Tříštění do více cílů může mít za následek nákladovou neefektivitu s výsledným negativním dopadem na ceny pro zákazníky. Právní předpisy by proto měly usilovat o větší jednoduchost, soudržnost a flexibilitu.

Případný elektrifikační cíl by měl být realistický pro jednotlivé členské země s přihlédnutím k jejich skutečným možnostem, zejména reflektovat rozdílné výchozí podmínky členských států a být navázán na skutečný pokrok při odstraňování infrastrukturních bariér. Elektrifikace musí být výsledkem ekonomicky životaschopného přechodu trhu k nízkoemisním technologiím, nikoli administrativně řízeného procesu bez odpovídajících podmínek. V podmínkách České republiky se cíl 46 % do roku 2040 jeví spíše jako nerealistický a snaha o jeho naplnění bez odpovídajícího rozvoje energetiky by vedla k nežádoucím efektům.

Konkurenceschopné ceny elektrické energie

Klíčovou podmínkou úspěšné elektrifikace je konkurenceschopná cena elektřiny. Bez cenově dostupné elektřiny nebude možné naplnit dekarbonizační cíle v energeticky náročných odvětvích ani zajistit návratnost investic do elektrifikace. Pro investiční rozhodování evropských firem v energeticky náročných odvětvích je vedle výše ceny elektřiny podstatná rovněž její předvídatelnost a dlouhodobá stabilita.

SP ČR podporuje snahu o snížení rozdílu mezi cenou elektřiny a zemního plynu (Electricity-to-Gas Ratio) plynu na 2,5 pro domácnosti a 2,0 pro průmysl do roku 2030, je však třeba stanovit konkrétní legislativní a finanční mechanismy, které k tomuto cíli povedou. V současné době je elektřina pro průmysl v EU v průměru přibližně třikrát dražší než plyn a bez zásadní reformy trhu, odstranění nespravedlivého zatížení cen elektřiny daněmi a poplatky za OZE a masivního zlevnění silové elektřiny nebude tržní pobídka pro přechod na elektrické technologie dostatečná. Evropská komise by měla více zohledňovat mezinárodní konkurenceschopnost evropského průmyslu vzhledem k cenám energií u hlavních obchodních partnerů EU, které jsou často násobně nižší než v EU. Tlak na přechod na elektrické procesy např. v ocelářství nebo v chemickém průmyslu v podmínkách, kdy je elektrická energie v EU výrazně dražší než v USA či Číně, povede ke ztrátě konkurenceschopnosti evropského průmyslu a riziku úniku uhlíku (carbon leakage) i investic mimo EU.

Přetrvávající vliv ceny emisní povolenky a zemního plynu na cenu elektřiny může efektivně negovat přínosy, které akční plán uvádí. Respektive povede k redistribuci disponibilních prostředků od spotřebitelů k výrobcům. Pro vyhodnocení akčního plánu pro elektrifikaci je nutné brát v potaz, že v minimálně 10 letech bude marginální elektrárna na řadě trhů plynová, tedy že finální cena elektřiny pro domácnosti i průmysl bude tvořena cenou plynu a cenou emisní povolenky. To zejména v prostředí, kdy cena povolenky bude dále růst s pokračujícím efektem lineárního redukčního faktoru. Některé tržní prognózy předpokládají pro následující dekádu výrazný nárůst cen emisních povolenek. Než se podaří plně vytlačit emisní plynové elektrárny, může zvyšující se cena elektřiny převážet nad benefity a úsporami, kterých se akční plán snaží

dosáhnout, respektive může dojít k podstatné redistribuci zdrojů konečných spotřebitelů k výrobcům a do transferových plateb.

Součástí evropského rámce by měly být nástroje umožňující dlouhodobé zajištění konkurenceschopných cen elektřiny pro průmysl, vedle dlouhodobých smluv o nákupu elektřiny přímo od výrobce (PPA) také agregace průmyslové poptávky, zjednodušení uzavírání přeshraničních kontraktů či vhodné garanční mechanismy.

Rozvoj infrastruktury

Rozvoj elektrifikace musí být doprovázen odpovídajícím rozvojem výrobních zdrojů, přenosové a distribuční infrastruktury, flexibility a akumulace energie. Dosažení 46% cíle by vyžadovalo masivní bezodkladné navýšení kapacity přenosových a distribučních soustav. Povolovací procesy pro liniové stavby v řadě členských států ale trvají 8–12 let, přičemž dodavatelské řetězce (např. pro výkonové transformátory, vysokonapěťové kabely) čelí celosvětovému nedostatku materiálů a kapacit. To vše vede již dnes k dlouhému čekání na připojení (connection queues) u nových obnovitelných zdrojů nebo velkých průmyslových odběratelů.

Jak lze demonstrovat například na zprávě ERAA 2024 nebo 2025, řada členských států dnes čelí nedostatku zdrojů pro zachování bezpečnosti v dodávkách elektřiny. Navyšování spotřeby elektřiny může tento problém dále prohlubovat. I přes relativně vysoké ceny elektřiny řada investičně náročných projektů dnes čelí nejisté ekonomické návratnosti. Zdroje podobně jako sítě narážejí na velmi problematické a zdlouhavé povolovací procesy, které dále prodražují jejich výstavbu.

Transformace energetiky by měla být doprovázena průběžnou revizí regulačního rámce s cílem posilovat energetickou bezpečnost, flexibilitu, systémovou efektivitu a odolnost vůči geopolitickým, klimatickým i kybernetickým rizikům. Rychlejší elektrifikace nesmí vést ke zhoršení bezpečnosti dodávek ani ke vzniku neúměrných nákladů pro spotřebitele a průmysl.

SP ČR proto podporuje odstranění administrativních bariér, urychlení povolovacích procesů a vytvoření stabilního regulačního prostředí umožňujícího dlouhodobé investice do energetické infrastruktury. Současně považuje za vhodné zohledňovat potřeby strategických průmyslových investic při plánování rozvoje elektrizačních sítí.

Role plynárenské infrastruktury

Akční plán věnuje primární pozornost elektrifikaci a pouze omezeně rozpracovává budoucí úlohu plynárenské infrastruktury a obnovitelných a nízkouhlíkových plynů pro bezpečnost dodávek, flexibilitu a nákladově efektivní dekarbonizaci. Více než polovina konečné spotřeby energie bude i při významném rozvoji elektrifikace nadále pokrývána jinými energetickými nosiči. Plynárenská infrastruktura bude i nadále důležitá pro zajištění sezónní flexibility, pokrytí špičkové spotřeby a podpory výroby elektřiny a tepla v obdobích nižší výroby z obnovitelných zdrojů.

Evropská politika by neměla předem určovat jedinou technologickou cestu k dekarbonizaci. V řadě oblastí mohou být vedle přímé elektrifikace vhodným a nákladově efektivním řešením také obnovitelné a nízkouhlíkové plyny, využití odpadního tepla, moderní teplárenství nebo jiné nízkemisní technologie.

Je tedy třeba nadále zohledňovat přínos plynárenské infrastruktury a její dekarbonizační potenciál jako komplementu k elektrifikaci, zejména v zemích s rozvinutou plynárenskou soustavou. Naopak, opomíjení nebo nedostatečné využití potenciálu stávajících infrastrukturních aktiv může vést k neefektivní alokaci investic a vytváření paralelních infrastrukturních řešení, jejichž náklady v konečném důsledku opět ponesou spotřebitelé a průmysl.

Kombinace elektrifikace a obnovitelných plynů může zajistit nákladově efektivnější a sociálně přijatelnější transformaci, posilovat odolnost, flexibilitu a stabilitu energetické soustavy a současně zabránit podinvestování infrastruktury důležité pro bezpečnost dodávek energie. Zároveň by zachování či rozvoj infrastruktury pro specifické segmenty trhu by nemělo vést k nepřiměřenému přenášení nákladů na ostatní odběratele.

Elektrifikace nesmí být posuzována izolovaně od ostatních částí energetického systému. Je třeba podpořit integrované energetické plánování založené na koordinovaném rozvoji elektroenergetické, plynárenské a teplárenské infrastruktury a na zohlednění jejich vzájemných vazeb. Investice do infrastruktury by měly být hodnoceny podle jejich přínosu pro celý energetický systém, nikoli pouze z pohledu jednotlivých sektorů. Rozhodnutí o budoucím rozvoji jednotlivých infrastrukturních segmentů musí vycházet z realistického posouzení budoucí poptávky a celkových nákladů pro koncové zákazníky, přičemž je třeba celkové náklady transformace pro zákazníky minimalizovat.

Transformace evropské energetiky probíhá za podmínek, které se významně liší od období, ve kterém byla formována řada současných regulačních pravidel. Vedle rozvoje nových technologií a infrastruktury by proto měla probíhat také průběžná evaluace stávajících regulačních a institucionálních rámců z pohledu jejich schopnosti podporovat dekarbonizaci, energetickou bezpečnost, flexibilitu a celkovou systémovou efektivitu. To zahrnuje mimo jiné i vytvoření stabilního regulačního prostředí podporujícího postupnou transformaci. Zachování historicky vytvořených pravidel by nemělo být cílem samo o sobě, pokud v kontextu změny přístupu k energetice existují efektivnější způsoby využití dostupných energetických aktiv ve prospěch spotřebitelů a konkurenceschopnosti evropské ekonomiky.

Dálkové vytápění a využití odpadního tepla

SP ČR podporuje opatření zaměřená na rozvoj soustav dálkového vytápění a chlazení, využití odpadního tepla a lepší propojení teplárenství s elektrizační soustavou. Velká tepelná čerpadla, elektrokotle a akumulace tepla mohou významně přispět jak k dekarbonizaci sektoru vytápění, tak k poskytování flexibility elektrizační soustavy, zejména pro vyrovnávání přebytků nárazové výroby z obnovitelných zdrojů bez přetěžování lokálních distribučních sítí.

Pozitivně hodnotíme také záměr vytvořit evropskou iniciativu pro využívání odpadního tepla (EU Waste Heat Initiative). Odpadní teplo z průmyslu a datových center, jejichž spotřeba prudce roste, představuje stabilní, baseloadový zdroj, který výrazně snižuje nutnost dimenzovat nové elektrické zdroje pouze pro pokrytí tepelných potřeb.

Případné cíle pro rozvoj centrálního vytápění a chlazení by měly být stanoveny tak, aby zohledňovaly rozdílnou úroveň rozšíření tohoto sektoru v jednotlivých zemích a tím pádem rozdílný potenciál dalšího rozvoje.

Pro úspěšnou transformaci sektoru bude nezbytné zajistit odpovídající investiční podporu modernizace teplárenské infrastruktury a její propojení s dostupnými evropskými finančními nástroji.

Jaderná energetika

SP ČR pozitivně hodnotí návrhy směřující ke zjednodušení licencování jaderných zařízení, podpoře prodlužování životnosti stávajících jaderných zdrojů a zachování práva členských států určovat vlastní energetický mix. Tyto kroky mohou významně přispět k bezpečnosti dodávek, dekarbonizaci i dlouhodobé stabilitě cen elektřiny.

Elektromobilita, chytré dobíjení a V2G

Existující předpisy a legislativní návrhy týkající se cílů CO₂ v elektromobilitě jsou ambiciózní a není potřeba je nadále zpřísnovat a vytvářet nové (např. návrh pro elektrifikaci firemních fleetů). Je třeba respektovat různé rychlosti elektromobilního a infrastrukturního vývoje v jednotlivých zemích EU. Navíc požadavky vztahující se na veřejné zadavatele vytvářejí nerovné podmínky mezi podniky podléhajícími veřejnému zadávání a ostatními účastníky trhu.

Podpora rozvoje ekosystému pro elektromobily skrz daňové i nedaňové výhody by měla být motivující pro všechny účastníky trhu. Revize AFIRu by měla vyhodnotit aktuální stav dobíjecí infrastruktury, ale zachovat tempo a dynamiku jejího rozvoje pro lehkou osobní dopravu a zrychlit v oblasti nákladní elektrifikované dopravy.

Z hlediska dostupnosti řešení pro dekarbonizaci lehké a zejména těžké nákladní dopravy se přehlíží potenciál využití CO₂ neutrálních paliv (tzv. e-fuels) – je třeba průběžně vyhodnocovat jejich ekonomickou efektivitu, technologickou vyspělost a potenciál pro dosažení dekarbonizačních cílů. Zvýhodněné podmínky pro mýtné poplatky by se měly vztahovat rovněž na nízko-emisní nákladní vozy využívající alternativní paliva.

U povinnosti chytrého nabíjení a nastavení cílů v oblasti Vehicle-to-Grid (V2G), jejichž konkrétní podoba zatím není jasně definována, upozorňujeme na potřebu důkladně vyhodnotit regulační dopady a administrativní zátěž a vhodně pak nastavit podmínky pro výrobce vozidel, provozovatele infrastruktury a energetické společnosti.

Financování transformace a využití výnosů z ETS

Řada opatření uvedených v akčním plánu má fiskální charakter, což v prostředí vyšších úrokových měr a rostoucích státních deficitů prodražuje jejich uplatnění. Zároveň tato opatření budou v silné konkurenci s ostatními fiskálními požadavky – modernizace infrastruktury, modernizace obrany a rostoucí sociální výdaje. Vnímáme tak riziko, že fiskálně orientované nástroje nebudou mít potřebnou prioritu a zajištěné financování.

SP ČR podporuje využívání příjmů z EU ETS na podporu průmyslové dekarbonizace. Je nezbytné zajistit, aby byly tyto prostředky skutečně dostupné energeticky náročným odvětvím a aby podpora nebyla podmíněna pouze realizací investic do dekarbonizace, ale zohledňovala také další ukazatele jako je jejich ekonomická návratnost či riziko přesunu výroby mimo EU.

Doporučujeme explicitněji propojit pravidla veřejné podpory a možnosti financování (vč. výnosů z ETS) s přímou investiční podporou modernizace teplárenské infrastruktury a sítí (zejména přechod na nízko-teplotní sítě), jež jsou podmínkou pro efektivní zapojení průmyslových tepelných čerpadel.